

Jaarverslag 2017

VERENIGING VRIENDEN VAN DE PLANTAGE

Voor de Jaarvergadering van donderdag 14 juni 2018

Culturele doelstellingen en beleid

ALGEMEEN

De Vereniging Vrienden van de Plantage heeft ook in 2017 haar uiterste best gedaan een gevarieerde programmering van culturele activiteiten op te zetten en zo in lijn met de statuten 'bij te dragen aan de bloei van het culturele leven in en rond de Plantage'. Realisatie van deze programmering was mogelijk door de contributies van de leden (€16 per lid en €7 voor mede-huisbewoner; €35 voor bedrijven). De Werkgroep Kunst en Cultuur Centrum Oost ondersteunde projecten als het Filmfestival, het Plantage-Weesperbuurtfeest, en de uitgave van de bundel *De tijd is bijna stilgezet*, t.g.v. 25 jaar Plantage poëzieprijs.

De Vereniging deelde een aantal activiteiten met andere instellingen, die hieronder genoemd worden in 'Activiteiten i.s.m. andere organisaties'. Zij worden bedankt voor de vruchtbare en positieve samenwerking die tot prachtige evenementen hebben geleid. Verder danken wij alle personen en instellingen die zich vaak zo goed als belangeloos hebben ingezet om ons activiteitenprogramma mogelijk te maken. Dat geldt natuurlijk voor artiesten, rondleiders, mensen die lezingen houden of deelnemen aan discussies of op andere wijze bij de programmering betrokken zijn. Maar ook willen we degenen bedanken die zo ruimhartig hun etablissement of ruimtes ter beschikking hebben gesteld en ons gefaciliteerd hebben, o.m. Paul Weijenberg van Desmet Studio's (Filmfestival); Marianne van Berlo en Arjan Sikking van Tangosalon De Plantage (Plantage Poëzieprijs); en de familie Verberne van Café Eik en Linde voor de openstelling op zondag voor muziek- en literaire middagen en andere activiteiten). Met Stadsdorp Centrum Oost overlegden we ook in 2017 over een mogelijke gemeenschappelijk ontvangstruime voor non-profit organisaties in de Plantagebuurt.

NIEUW BELEID

Binnen het bestuur is in de tweede helft van 2017 een uitgebreide discussie gevoerd over de koers van de vereniging. De cijfers geven daar op zich geen aanleiding toe: de vereniging is financieel gezond, kent regelmatig hoge bezoekersaantallen bij de activiteiten, hoewel we ook wel eens niet tevreden zijn, en het ledental stijgt gestaag. Toch vond het bestuur het nodig eens wat langer en fundamenteeler stil te staan bij de huidige en de gewenste gang van zaken, onder het wellicht discutabele motto 'stilstand is achteruitgang'.

De conclusie is dat, met behoud van het bestaande en kennelijk zeer gewaardeerde aanbod, ruimte gecreëerd moet worden voor activiteiten die andere doel- en leeftijdsgroepen in de buurt zouden kunnen aanspreken, zoals (jeugd)theater en beeldende kunst. De potentie van de buurt, met inbegrip van de vereniging zelf, is in velerlei opzicht enorm, maar deels nog onontgonnen. Besloten werd bv. om een

interne database op te zetten van instellingen, locaties, kunstenaars en culturele personen, waar wij voor onze activiteiten uit kunnen putten. Dat zo iets nuttig is blijkt, nu Eik en Linde wegvalt als toevluchtsoord voor onze muzikale en literaire activiteiten.

Verder werd er gekeken naar al onze uitingen, van website, bulletin tot e-mail, om onze activiteiten maar ook meer inhoudelijke stukken goed bij de leden te brengen. In 2018 zullen daar geleidelijk veranderingen uit voortvloeien. Tenslotte zoeken we naar manieren om de leden meer te betrekken bij onze activiteiten waar het gaat om ideeën en uitvoering. Zeker wanneer aantal en omvang van de activiteiten toenemen, wordt de spankracht van het bestuur te zeer op de proef gesteld.

JAARVERGADERING

De vergadering vond plaats op 28 september 2017. Naast de bestuursleden waren er 53 leden aanwezig.

Voorzitter René Mentink opende de vergadering waarna secretaris Paul Verberne aan de hand van het Jaarverslag 2016 het afgelopen jaar langsloep (na te lezen op de website). Penningmeester Joop Hox en de Kascommissie waren tevreden over de financiële situatie. Het Bestuur verwachtte een vermindering van subsidies voor projecten te moeten ondervangen. De vergadering ging unaniem akkoord met de verslaglegging en de begroting 2018.

De voorzitter lichtte de recente Bestuursdiscussie over nieuw beleid toe. Vervolgens werden Ko van Geemert, oprichter en erevoorzitter, en Paul Verberne, jarenlang secretaris, uitgezwaaid als bestuursleden. Daarvoor in de plaats kwamen Résalieke Vlioger en Willem Campschreur (secretaris). De tijdelijke status van René Mentink als voorzitter werd omgezet naar definitief. De benoemingen werden met applaus goedgekeurd.

‘Ondertussen Amsterdam’, de organisatie voor kunstenaars en cultureel ondernemers met een vluchtelingenachtergrond, bood de Vrienden een buitengewoon gastvrij onderdak en had voor de leden na afloop van de vergadering een informatief en vrolijk programma in elkaar gezet.

Zelfstandige activiteiten

BULLETIN

In 2017 verscheen trouw elk kwartaal een Bulletin onder redactie van Ester Wouthuysen en enkele andere bestuursleden. In het Bulletin staan de activiteiten van de Vereniging centraal in aankondigingen, interviews en besprekingen. Daarnaast is er ruimte voor een Plantagegedicht en de vaste column *Observaties*

uit de buurt van Joke van der Wey. Door het toenemende belang van de website en de wens om in het Bulletin meer ruimte te hebben voor algemene artikelen over kunst en cultuur, waren de Terugblikken (verslagen van activiteiten) m.i.v. het augustusnummer alleen nog op de website te lezen.

Als uitvloeisel van het Plantagegedicht in iedere aflevering van het Bulletin zorgt de Vereniging elke maand voor een op groot formaat fraai opgemaakt gedicht in de raamvitruine van Studio Desmet aan de Plantage Middenlaan.

WEBSITE EN SOCIALE MEDIA

Website en Facebook worden steeds belangrijker in onze communicatie met de leden en de buitenwacht. Dat geldt met name voor de berichtgeving over activiteiten, maar ook inhoudelijk raakt de website steeds gevulder. We proberen daarnaast culturele activiteiten van andere buurtorganisaties of personen een plek te geven. In de loop van 2017 is de relatie met de host van de website kritisch bezien en uiteindelijk is er besloten om de website om te bouwen en op andere software (Wordpress) te laten draaien bij een nieuwe host. Liesbeth de Ruijter, die als bestuurstaak de website actueel houdt, begeleidde dit tijdsintensieve project.

FILMFESTIVAL

Het Filmfestival werd ook dit jaar weer bovenmatig goed bezocht, ondanks het mooie lenteweer. Het werk van documentairemaakster en schrijfster Ditteke Mensink stond centraal en liep uiteen van haar eerste (eindexamen)film tot haar meest recente documentaire *De claim* over de teruggave van geroofde Joodse kunst. Ditteke Mensink was zelf aanwezig om haar films in te leiden en toe te lichten. Ineke Vlug, die samen met Ester Wouthuysen het programma had samengesteld, interviewde haar en ook het publiek had ruim de gelegenheid vragen te stellen. Dat persoonlijke element, waarbij het publiek zich ook actief kan opstellen, is een sterk punt van het Filmfestival. Een begrip in de buurt, zo langzamerhand.

Het Filmfestival kreeg ook dit jaar financiële ondersteuning van de Werkgroep Kunst en Cultuur Centrum Oost.

MUZIEKMIDDAG

De virtuoze Roemeense cimbalist Vasile Nedeia (maar ook pianist, accordeonist etc.) gaf uitleg over de zigeunertoonladder op de piano en het gebruik daarvan in de (klassieke) muziek. Daarna nam hij de accordeon waarmee hij het optreden van zangeres Debora van Straaten muzikaal ondersteunde. Met instrumentale muziek op cimbaal liet hij het verzamelde publiek in Eik en Linde in bewondering achter (9 april).

LITERAIRE MIDDAGEN

Gecoördineerd vanuit het Bestuur door Liesbeth de Ruijter en onder de bezielende leiding van Jos van Hest en Cees van Ede werd er in 2017 tweemaal een Literaire Middag georganiseerd.

De eerste bijeenkomst stond in het teken van de poëzie. Ko van Geemert, de voormalige gespreksleider van de literaire middagen, maar niet minder een dichter, kwam zich op 21 mei laten uithoren over zijn dichterschap. Marieke Rijnveld (als Marieke Lucas Rijnveld inmiddels ook succesvol romanschrijfster) werd geïnterviewd over haar gloedvolle debuut *Kalfsvlies*. Het optreden van Frans Kuipers was bijzonder omdat hij, met toch niet minder dan negen bundels op zijn naam, zelden optreedt. Café Eik en Linde was tot de laatste stoel bezet (21 mei).

Literator en biograaf Jan Fontijn en dichter-filosoof Lieke Marsman waren in het najaar te gast. Fontijn werd bevraagd over zijn biografische werk van verschillende auteurs als Frederik van Eeden, Jacob Israël de Haan en anderen, en vooral over zijn fascinatie voor de door hem vertaalde Paul Valéry. De jonge Lieke Marsman (1990) is filosoof en een van de meest gelezen en gelauwerde dichters van haar generatie. Dit gesprek ging echter vooral over haar prozadebuut *Het tegenovergestelde van een mens* en in hoeverre dit nu een roman is of een mix van genres (26 november).

PLANTAGE POËZIEPRIJS 2017

Het thema van deze 26ste aflevering van de Plantage Poëzieprijs was 'Metamorfose', en dat gold ook voor de presentatie. Na 25 jaar namen Cees van Ede en Jos van Hest die over van Ko van Geemert. Het werd een bezielende bijeenkomst in de sfeervolle, volledig bezette Tangosalon van Marianne van Berlo en Arjan Sikking aan de Plantage Muidergracht.

De jury bestond dit jaar uit Inge Boulonois, Jos van Hest en Nafiss Nia (die helaas niet aanwezig kon zijn). Annette Akkerman, Dan Falck en Monica Boschman waren de genomineerden. Uiteindelijk ging Monica met haar gedicht *Onder jouw hoede* met de eer strijken (zie de website: Gedichten). Ze was zichtbaar gelukkig, ook met het kunstwerk van Plantagekunstenares Carmen Vossen.

Cees van Ede verraste het publiek met een voordracht van werk van Kees Stip waarbij hij zichzelf begeleidde op ukelele. Tussendoor was er een gloedvol Tango-intermezzo van gastheer en gastvrouw van de Salon (foto voorzijde verslag).

Vele prijswinnaars van de afgelopen 25 jaar zaten in de zaal voor de presentatie van de door de Vrienden uitgegeven poëziebundel *De tijd is bijna stilgezet. 25 Jaar Plantage Poëzieprijs*. Grafisch ontwerpster Lies Ros werd geïnterviewd over de vormgeving van de bundel met daarin de winnende gedichten en uitgereikte kunstwerken: een lust voor het oog. Drie eerdere prijswinnaars namen de eerste

exemplaren in ontvangst en droegen voor uit eigen werk. Marieke van Leeuwen deed dat in een enthousiaste muzikale voordracht met Nick McGuire (9 september).

De bundel werd voor de Vrienden samengesteld en geproduceerd door bestuurslid Willem Campschreur in een oplage van 300 exemplaren, met financiële steun van de Werkgroep Kunst en Cultuur Centrum Oost.

WANDELINGEN/RONDLEIDINGEN

De eerste activiteit in het nieuwe jaar was de rondleiding in het spectaculair verbouwde en recent heropende museum Ons' Lieve Heer op Solder, door Ester Wieberdink, die ook de positie en geschiedenis van schuilkerken aandacht gaf (14 januari).

Net buiten de grens van de Plantage werd in de Portugese synagoge een rondleiding georganiseerd met de ervaren gids Touria Boukhim. De geschiedenis van de Sefardische joden in Nederland kwam in samenhang met de geschiedenis van het gebouw aan de orde. Indrukwekkend vonden de deelnemers (18 juni).

Ecoloog Camiel Dijkers nam de Vrienden mee op een stadswandeling over de dijken en stadwallen in het oudste stuk van Amsterdam. Hij liet zien hoe een zompige boerengemeenschap, door het voortdurend opwerpen van dijken en het bouwen van dammen en sluizen, uitgroeide tot een stad (4 november).

Activiteiten i.s.m. andere organisaties

STICHTING SOOP

De Vereniging draagt elk jaar inhoudelijk en via het bekend maken van het programma bij aan de zes lezingen/gesprekken van SOOP (Stichting Ontmoetingsruimte voor en door ouderen in de Plantage-Weesperbuurt), drie in het voorjaar, drie in het najaar. Twee bestuursleden nemen deel aan de programmacommissie (Ester Wouthuysen, Paul Verberne) en elk programma wordt via het Bulletin en een e-mail aan de leden bekendgemaakt en inhoudelijk toegelicht. De bijeenkomsten worden altijd gehouden in de ontmoetingsruimte van SOOP aan de Nieuwe Kerkstraat 124. De bijeenkomsten zijn populair en de deur moet vrijwel altijd op zeker moment dicht omdat er meer bezoekers zijn dan de ruimte toelaat.

Taalkundige Riemer Reinsma ging in een vermakelijk betoog in op zwaar aangezette kwalificaties als 'Van hier tot Tokio' (23 februari). Buurtgenoot en journalist Peter Schumacher, die al jaren *street art* fotografeert, liet de toeschouwers talloze Amsterdamse voorbeelden daarvan zien in een mengmoes van stijlen (30 maart). Maarten Frankenhuis, voormalig directeur van Artis,

vertelde over hoe hij de oorlogsgeschiedenis van de dierentuin had achterhaald (29 juni). Wies van Moorsel beheerde de nalatenschap van kunstenaarsechtpaar Theo en Nelly van Doesburg en gaf het publiek inzicht in hun rol in de internationale kunstwereld in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw (28 september). Het Vierwindenhuis op Wittenburg is een huis met een bijzondere ontstaansgeschiedenis en manier van samen wonen. Bewoners van het eerste uur, Marijke Janssens en Olaf Hoonhout kwamen daar over vertellen (26 oktober). In de laatste bijeenkomst vroeg buurtactieveling Ko van Geemert de al net zo actieve Karel van Warmerdam uit over zijn relatie met de buurt en zijn voorzitterschap van de Plantage-Weesperbuurtvereniging (30 november).

Als toegift op het lezingenprogramma vond op een – ongebruikelijke, maar net zo drukbezochte – dinsdagmiddag een unieke voorvertoning plaats van de documentaire *Adieu à G*, over de bekende kunstenaar Ger van Elk (1941-2014). Jeroen Visser, een van de drie makers, leidde de film in (17 oktober).

PLANTAGE-WEESPERBUURTFEEST WERTHEIMPARK

Voor de totstandkoming van het buurtfeest werkte de Vereniging (bestuursleden Résalieke Vlieger en Elisabeth de Ruijter) samen met de Plantage-Weesperbuurtvereniging. De 12e editie van 2017 was opnieuw een groot succes. Met 2.300 bezoekers was het niet alleen het drukstbezochte buurtfeest ooit maar ook een van de hoogst gewaardeerde. ‘Wat is het toch een ontzettend leuk initiatief, en wat was het goed gelukt vandaag’, schreef presentatrice Sanne Wallis de Vries na afloop in een brief aan de organisatie. En dat was ook de stemming onder de bezoekers.

Optredens waren er van de Fanfare van de Eerste Liefdesnacht, het Kamerensemble Nieuwe Vaart, de jonge rapper Benjamin Fro en de Wereld Fusion Band. Tussendoor optredens van de Dr.E. Boekmanschool en Marjan Berk, die voorlas uit eigen werk en daarmee iedereen aan het lachen kreeg. En, niet te vergeten: de Buurt Quiz. In een grote kring langs de buitenzijde van het park waren een informatiemarkt, kunstboulevard en het kidscircuit opgebouwd. Aan heerlijke hapjes en drankjes was geen gebrek.

Wel wordt het steeds moeilijker om het buurtfeest in het Wertheimpark te laten plaatsvinden. Om verschillende redenen wordt de gemeente steeds restrictiever in haar beleid t.o.v. festivals e.d. De kleinschaligheid van ons buurtfestival en het belang ervan voor de sociale cohesie in de buurt, zullen hopelijk de doorslag geven in de discussie met de gemeente.

De grote inzet van alle deelnemers aan de info- en kunstmarkt, de artiesten, de vrijwilligers, en zeker ook de vele sponsors zorgden voor de warme sfeer die het hele feest kenmerkte. Financiële steun kwam ook van de Werkgroep Kunst en Cultuur Centrum Oost.

OVERIG

Ester Wouthuysen praatte namens het Bestuur dit jaar weer mee over de inhoud van de 4 mei herdenking in De Hollandse Schouwburg onder leiding van het Joods Cultureel Kwartier. Het Bestuur vond de herdenkingstoespraak van Lilian Gonçalves (o.m. ex-voorzitter Amnesty International) zo sterk dat ze besloot deze per mail aan alle leden te sturen.

Bestuur

Het bestuur onderging in de loop van 2017 enkele wijzigingen. In maart traden Résalieke Vlieger en Willem Campschreur toe, zij werden benoemd tijdens de Jaarvergadering van 28 september. Ko van Geemert (jarenlang voorzitter) en Paul Verberne (secretaris) namen in het najaar afscheid van het Bestuur. Aan het eind van het jaar zag het Bestuur er als volgt uit:

René Mentink, voorzitter
Willem Campschreur, secretaris
Joop Hox, penningmeester
Liesbeth de Ruijter
Ineke Vlug
Résalieke Vlieger
Ester Wouthuysen

Leden

Op 1 januari 2017 telde de Vereniging 491 leden en op 31 december 2017 499 (!) leden.

Amsterdam, 14 juni 2018

Willem Campschreur (secretaris)